

کارواني

● محمد عبدالله
دهوك

1983 / 7 / 5

ما ب رېقه که هشته سه رى زيره کى لين بازىرى ئامىدىنى دا
بارى كەردى خو ھافىت كورتاتنى وى ژېقە كرو بەردا ويرى
بەرەك دانا بن سه رى خwoo خورپ و دخە وچوو ..
ھېز يىن دخە وھ كاروانە كى مەزن هات ولى نزىك بىوو
بەرخودەنلى كومروفە كى لەر بەخى رې نىستى يە و بارەكى
داىگرتى يىن بېرە خە ، سەرۆكى كاروانى گوت پاوهستن ئەم
دى چىن سەھكە يىن كائە وچى يە د بارى ويدا ؟ ! هندە كا خو
نزىكى جوالا كر تلىت خۇ كەھاندىنى و گوته سەرۆكى كاروانى
باوهربكە ئەقە هەمى [طوقچايە] ئىينا سەرۆكى كاروانى گوت
كا هوين بارەكى پەرۇكا دانە ويرى و بارى وى بىن بارەكى
پەرۇكا بۇ ھافىتە ويرى و بارى زېبل باركى . چەند وھختەك
پېقەچوو كەھلوك ھشىاردىبىت بەرخودەتى بارى كەردى وى
يىھاتىيە گوھرىن ھەرسق رابوو چو بەرخودەتى چو هندادى
بارى دەرىت جوالا ۋە كرەن بەردى خو دەتى ھەمى پەرۈك
[كوتال] كەيغا وى گەلەك هات ھەرۇي گافى كەرخۇئىناو
كورتاتن ھافىتە سەرپشتى و تەنگا وى لى شداند بارى خوباركرو
قەستا مال كر .. نزىكى مال بۇۋەن وى هاتە پېش ۋە
بەرخودەتى بارەكى پەرۇكا يى ئىنای ژەھەمى پەنگا كەيغا وى
گەلەك هات ئىنا گوتى ئەردى جامىرو مال خراب ئەقە تە ژكىش
فەقىرى دزىنە كەھلوكىزى چىرۇكا خوھەمى بۇ گوت ئۇ گوته
ۋەنەن زېبل كەم بەلكى خودى يە بۇ مە تىشەك پېقە بهىت
ئەم ھەزارىن ما چ بىكەين مە چ دى نىنە ، ۋەنگا وېزى ھەرويڭاڭى
رابوو جوته كى جوالاكا بۇ ئىنائە وېزى ھافىتە سەرپشتى
كەرخۇو بەدويفە كاروانىا كەت زېبل گرانە كەردى وېزى گەلەكى
بېچارەيە مغدارە كى چوون كەردى وى وەستىياو كاروانى يَا ھىلا

دېبىزىن جارەكى سى مروف ھەبوون ھەرسى برايىت ئېك
بىوون ھندى برايى بچويك بۇ تاقى وى [كەھلوك] بۇو .
كەھلوك نەدشىيا شول كەتو حەزىز شول نەدكەر ھندى برايىت
وى دېبەردا دكرو دگوت كو شول بکەت نەھەرى شول نەدكەر ئىنا
رۇزەكى برايىت وى گوتى برا ئەگەر دى شول كەت تو لى سەر
چاھىت مە روينە خوارى ئەگەر زى شول نەكەي دۇنيا يە بەرفەرەيە
چەردى بخۇدجىيە ھەرپى ئەم تە ناخە وينىن . كەھلوك رابوو
كەردى خو كورتان كەنجرىت خو ھافىتە سەرپشتى و ۋەنگا خو
دا بەدويفە خوقەستا بىن بازىرى كەر كولكەك بخوقە و ۋەارت و
كەنجرىت خو ھافىتە تېقە چەند رۇزەك پېقەچۈن كاروانىت
گوندى كارى خو كردا بېچە كاروانى كەھلوكى ھەززىت خو
كىن و گوت ئەردى حورمەت ما نە چ تىش ئىنە ئەزىزى بچە
كاروانى دگەل كاروانى يَا ؟ ، ۋەنگا باوەر بكە جوامىرو مە
تىشەك لىناف تىشە كى ئىنە ما دى چ بەي ؟ ! مېركى گوت
حورمەت كا تو رابە جوته كى جوالاكا [تىر] بىنە ھەما ئەزىزى
دې چم بلا چ نەبىت ۋەنگا وېزى گوتى كۆرۈپ مال خراب مائەگەرمە
چ نەبىت دى دەست قىلا چى يە كاروانى ؟ ؟

كەھلوكى ژى گوت دى رابە حورمەت ئەزى دى ھەردو
تىرپەكە تە ژىل كەم بەلكى خودى يە بۇ مە تىشەك پېقە بهىت
ئەم ھەزارىن ما چ بىكەين مە چ دى نىنە ، ۋەنگا وېزى ھەرويڭاڭى
رابوو جوته كى جوالاكا بۇ ئىنائە وېزى ھافىتە سەرپشتى
كەرخۇو بەدويفە كاروانىا كەت زېبل گرانە كەردى وېزى گەلەكى
بېچارەيە مغدارە كى چوون كەردى وى وەستىياو كاروانى يَا ھىلا

گرت و ده رکه قتن که چه لوكی گوت مانی ئە قان ژنا من کوشت سوزبیت ئە فە بۇ وان نە چىت و تولا خۇھەر دى لېشىكەم . كە چەلوك رابۇو كە رىخۇئىناو كورتاتنى وى دانا سەرەپىسىك ئىنما ئۇ زنكا خۇز خوينى فە لى سەر پىشتا كە رى زەبتىكرو گرىدا ئۇ لى بازىرى دەرىيختىست ... هەر چوو ھەتا كە ھاشتىي نىزىكى بىدەرە كا گەنمى و گەنم ھەمى يى سوركىيە لى سەر ئە ويىزى كە رى يخۇ بەردا سەر كە نەمى ئۇ چو پىشت تە راشەكى لىزىكى بىدەرە ڦقەستاقە دۆخىنەت خۇفە كىرن و روپىشە خوارى .. خودانى بىدەرە ئىمال را چاف بۇي كە قتن كو يى لى سەر كە نەمى و مروپەك يى لى سەر پىشتى ... هەندى ئالارا گازى كىرى خودانى كە رى ئە و گە نەمى بخودانە چاوا تە كەر بەردا يە سەر نە خىر ھەر وەكى چەنە ھەتا نزىك بۇي بەر يخودتى زنکە كا لى سەر پىشتا كە رى هەندى گازى كىرى خويشىكا من كە رى خۇ بازۇ ئە و گەنم ھەمى خوار نە خىر ڦقەستابۇۋە ويىزى نە كەنە مەردى لەر زنکى راوه ستىياو بەرەك لېن گوھى وى داود كە ريدا ئىناخوار ...

دەمى زنک د كە ريدا شۇرۇپۇي كە چەلوك سەقك پىشت تراشى رابۇفە و كەرەھەوار ما چ خودى قە بولى دەكت تە زنكا من کوشت نى يَا كەرەھە كەرەھە تە چاوا وەلى كر ؟؟ دەمى مىزكى ئە فە تىشە كولى بۇي شاش بۇو ھە ما ماراوه ستىيائى ئىنما كوتى بە خىتى خودى بەس تو دەينە كە تە چ دېت ئەزدى دەمەتە .. كە چەلوكى گوت ئەز ناراوه ستىم ئىلا تەزى بکۈزم مىزكى كوت ئەز كەتمە سەر بە خىتى تە ياتە ئە وە ئەز بۇتە زنە كا دى بىن ئىنما كە چەلوكى گوت مادەم وەسا بىت ئەزى رازىمە ھە روی گافى كە چەلوكى زنكا خۇ بەئا خەشارت و بدۇين خودانى بىدەرە كفت و قەستا مالا وى كر .. كوتە كە چەلوكى من كە چە كەھى وىزى دى دەمەتە كە چەلوك ھە روی گافى چوو دەستى خودانى بىدەرە و كجا وى بخۇزى قە بولى كرو بېشىتا كەرە خۇ بۇو كوشتى نە كە برایي وان بۇو ئۇزانى برایي وان يى زېرى يە فە زنە كا كەلە كا جوان يا بخۇ ئىنماي برایي وى كوتە ئىك و دوو ھە كەلەك غەدر ل برایي خوکر مە زنكا وى كوشت لى سەر مە پلتقى يە ئەم بچىن خۇ پاقىنىيە ناف مالا وى بەلكى لەمە نە كريت ئە و تىشى مە كرى ھەر دوو رابۇن قەستا نىك برایي خۇ كە هېش ڦ دېرە خۇ رەزىل كرۇن ھەر دوکاو گوت برا مە كرو تو

- مىز دوپرۇون كە چەلوك پېشىفە چو برایيەت وى هاتن دېستە خوارى ئۇ گوت ئى برا كە چەلوك شەقى زەممەتا تو سە كوبىرى چۈرى ؟ تە ئە فە پەرۇكە ڦ كويىقە ئىنما ؟ ئە سە كوبىرى ڦى گوت برا ھە رچەندە ھە و ئەز ڦ مال دەرىيختىم جەمەدە ئە زل كولانىت خەلکى را بەزىل كرم بەلى پاچ بکەم هوين سە برایيەت منن من بېقىت و نەقىت .. ئۇئەز چ ڦەمە وە خەستىرم ، كە چەلوكى گوتى كەلى برا ئەز چوم داچەمە بازىرى ئە سېيى بەرە بگەھە بازىرى جادەكە لوبىرى ھەي ھەمى ئە ونى لوپىرى بارىت دەوارىت خۇ پەيت دەكەن و كوم دېن و خۇ سە قەلىت خودىگەن ئەزى چومە وېرىي من گازى كەن ...

زېل ب پەرۇك ھە روی گافى من بارىخو گوھرى و ئەز قېرىعە .. برایيەت وىزى گوت مادەم وەسا بىت بخودى ئە سەرى دى چىن ھە روپەگافى ھەر دوو برایيەت وى رابۇن ھەرئىكى سەوارىخو ئىنما دەرۇ كورتاتن ھافىتە سەر پىشتى و بارىخو ی زېلى سەركەر قەستا بازىرى ئامىدىيى كە چونە سەر وى جادى ئەوا سەرىيى وان نىشاداي دەوارىت خۇ راوه ستاندن و گازى كەن زېل ب پەرۇك چوار پېنج جارا ھەر گازى كەر دوو سى كەغەك سېدارا بورىن گوھى خودايى گوتە ئىك و دوو ئە فە چ مروقۇن ؟؟ سېيارە دەپىن .. نە خىر ھەر گازى كەن ئىنما هەندەك چونە نزىك و گوتى مال خرابىن ما هوين دىن بويىنە كەسى زېل دەپەت ب پەرۇك ھەر دوکاچى گوت مالا ھە و خرابە هوين دەپىن ئەوانزى نە كەن نەمەردى لېھەخا كوم بون و ھەجەت قوتان ھەر دوکا دەوارىت خۇ هيلان و برف مال چون و گوتى سوزبىت كەر ئەم كەھشىتىنە مال ئەم براي خۇ بکۈزىن ... كە چەلوكى چ كە گازى زنخۇ كوتى حورمەت دى نوکە برایيەت من هىن ئۇيى خۇ كاركىي بو كوشتنا من فيچىا ئە زدى جلگىت تە كەمە بەرخۇ تو جلگىت من بکە بەرخۇ ھەرە پىشت كارا خۇ فە شىرە ئەزى دى گىسىكى ھە لىگرم و مالى مالىم بەلى ھشىارى بە گەر هاتن خۇ تە بکۈزىنىزى دەنگ ڦتە نەھىت .. ھەر دوئى كافىرا ھەر دوکا خۇ گوھرى و زنک چو پىشت كارا و مىزك گىرۇبو بمال مالشىتىنە ھە برایيەت وى هاتن و يى بشەپن سەرىي وان يى دخويىنى وەر كەر بىشە رەفە گازى كە كا كە چەلوك بخودى دى خوينا وى فە خوينى كە چەلوكىزى دەنگى خۇ زرافە كەر كوت ھەپن يېك پىشت كارا ئە وۇزى چون ل زنما وى راوه ستىيان بىميرحتا هەتا ئېخستى وېرىي و كوشتى ئىنما رېكاكا خۇ

مروف هین ئىكىن كازا قى و يى دى ئاگر ئودى ئاگرى بەردەم
 من تو يى من دېيىنى ئازى پېرم پشتى دسوچىم دى ئىيى من هېتى
 چواردى ئىنائىشقانى گوت ئاز كەتمە سەر بەختى تە خۇدى
 ئەگەرتونەھى يە شوينا من ئاز بەھىمە شوينا تە ئۇپەزى من ئاز
 ھەمى بۇ تە مروفەكى بىن ئىير بى خۇلى سەرى ئىينا كەچەلوكى
 ژى گوت مادەم تە ئەف سويندە دا بەر من ئەز نەشىم دلى تە
 بشكىنەم بەس وەرە دەستىت من فەكە بەس ھشىاربى دەمر
 ئاگرى بەردەنە تە دەنگى ژخونەنىنى ، كەچەلوكى شقانە
 لشويينا خۇ گۈيدا ئۇپەزى شقانى دا بەريكا خۇقەستا مال كە
 برايىت كەچەلوكىزى هاتن بەرى خوندا سەروچاقا كا كى يە
 كى نىنە !! چونكى كەچەلوكى و شقانى جلکىت خۇ
 پىك گۇھرى بۇون ، كاز ھافيتى و ئاگر بەردايى ھندى كەھوار
 ئەز ئەن نىنەم نە خىر سوت و بۇقىرەردوکا گوت ئەم ژقى
 قورتال بۇين ، ئۇزقىرىنە فە مال بەرىخودەقى كەرەكى بەزى يۇ
 لېر دەرگەھى خانىنى برايى وى چون سەحکەنە كا ئەن و پەزى
 كى يە دەمىن نزىك بۇين بەرىخودەنە كوبرايى وان يى فرافىنە
 دخوت ، ئىينا گوتى كەچەلوك مال خراب ما مە تونە سوتى نوکە ،
 كەچەلوكى گوتى برا هۆين نزاڭ ئەۋدار دارا [ئىغىباى] يە هەر
 ج كەسى پېقە سوت دى تىشتەك بىتە بىزقى وى بىزقى من ژى بەز
 بۇ من ئىينا برايىت وېزى گوت ئەم ھىقى دكەين برا مەزى پېقە
 گۈيدە ئەم خودان عەيالىن كەچەلوكى گوتى سەرجاقا چونە
 وېرىي برايى مەزترى ب دارىقە گۈيدا ئاگر بەردايى سوت و
 كەھقىرەندى خۇل ھىقى يَا وى كەت نە خىرچوونە زقىرى .. ئىينا
 برايى كەچەلوكى گوتى .. كا ؟ ! برايى مە نەساخ بۇوە ، ئەف
 ج لى هات ؟ ! كەچەلوكى گوتى برا بىسەرى تە ئەز ج لىتە
 فەشىرەم سوت و چوو ... ئەگەرتەزى بقىت بسۇزى فەرموداتە
 گۈيدەم ئىينا برايى وى گوتى برا ئاز كەتمە سەر بەختى تە خۇدى
 من كەرتو نە كەن
 هەردوو چونە سەروستويىت ئېكەدوو ئۇپىك ماتن زقىرىنە
 مال ...

ئاڭىز

ئەف چىروكە من ياز براادر [فەھى عەبۇلا] وەرگىتى كە
 خەلکى كوندى [بەلەف] يە ل دەقەرا ئامىدىنى و ژىيى وى نزىكى
 سالايم ... 40

نەكە توج دېيىزى ئەم دى وەكەين بەس فيجارى تولە نەگەر ئىنا
 كەچەلوكى گوت نە برا نە خوتوبىرەنە كەن خۇزى ھەۋە زىتەر ئەنکا
 من كوشتبایە چونكى ئەنکا من پچەكىيا پېرىبۇو من بخودا ب ئەنکا
 جەجىل تر ... ئىنا برايىت وى گوت كۆپا كەچەلوك جەوا تە ئەنکا
 مرى دا ب ئەنکا ساخ نى ئەف تىشتە چ جارا چىنە بوبىه .. ئىنا
 كەچەلوكى گوت نە برا نە هۆين مزاڭن جەھەكى ھەلىزىكى
 بازىپەرى ئامىدىنى مرى ب زىنلى دىكەپەن بەس هۆين دەوارىك خۇ
 راوهەستىن لىسەر جادى ھەما كېرىۋانابىن هۆين ئىنا ھەردوکا گوت
 بخۇدى ئەف خوش شولە چونكى ئەنکىت ھەردوکاچى بېچەك
 دېيىن ھەردوو رابون چونە مال ئۇ ئەنکىت خۇ كوشتن و لىسەر
 پېشتە دەوارىت خۇزەتكەن و قەستا بازىپەرى ئامىدىنى كەن چونە
 سەرۇي جادى ئەوا برايى وان كەچەلوكى گوتى ، دەوارىت خۇ
 راوهەستاندىن و گازى كەن ب زىنلى ، ھەرجىنى دۈرپىرى بارا
 بورى گوھىت وان بەل بۇن و گوت باب و ئەف دېيىن ھەتا ئىفارى
 مان بەھىن كەت وان ھەردو كەلەخا ھەنەدەكىت بەھىن كورت ژى
 دۈرپىرا بورىن بەرىخودەنە ئەل ئەف بە كەلەك تۈپە بۇن و
 لىزقىرىن ھەردو ئىخستە وېرىي ھەنە قوتان ئەۋۇزى تەرمىت خۇ
 مەيلان و سويند خوار فيجارى ئەم برايى خۇ ھەر بکۈزىن
 كەچەلوكى ھەزىز خۇكەن ، گوت فيجارى ئەز ھەرچوم چونكى
 برايىت من ھەردوو كا ئەنلىخەن خۇ كوشتن فيجارى كەلەك ژەن
 دەاخن ئەز قورتال نابىم ھەما بلا من بکۈزىن بىن ئان ئاخفتىا
 دېيىزىت ھەردوو برايىت وى لېر دەرگەھى ئامادە بۇون ،
 ھەردوکا ھېيش بەر سەر برايى خۇو گرت ، دارە كەلە كامەزىن
 لېشتا گوندى ھېبۇو ، كەچەلوك بىرل وى دارى ئىشكىدا
 دەست ھافيتى دا ئاگرى بەرەنە سەح دەنە خۇ ئاگرو كاز
 ھەردوونە ئىنائىنە ئىينا رابون دارو تېاش كۆم كەن و بېرە خېتىت
 برايى خۇقە نان ئىكىن گوت ئەز دى چەمە كازى تۆھەر ئاگرى ،
 چو ئاگرى و يى دى چو گازى .. شقانەك هات بەرىخودەتى كە
 زەلامەكى بدارى فە گۈيداي ئۇرە خېتىت وى ھەمى دارىت
 بېقەنائى و يى سترانا دېيىزىت شقانى گوت مال كاڭلە بىھنە تە
 كورت بۇ ب فى دارى قەو تو يى سترانادېيىزى ، كەچەلوكى
 گوتى ھەرە ماموتە شولە ب من نىنە كەرتو بىزانى كونەز
 بوجى يى بقى دارى فە گۈيدايم دى بېزى ئىللا ئەز دى ھېمە
 شوينا تە ، شقانى گوتى تو بوجى گۈيداي ؟ ؟ كەچەلوكى گوتى
 مال وېرمان منى خۇ گۈيداي بقى دارى فە بىھنە كادى دى دوو